

1. ÚVOD

1.1 Stručný souhrn

V předkládaném Integrovaném programu ke zlepšení kvality ovzduší Zlínského kraje je snahou kraje a zhotovitele Programu analyzovat kvalitu ovzduší prostřednictvím naměřených hodnot, vlastního modelování a výstupů modelování na národní úrovni, vyhodnotit ji ve smyslu plnění legislativních požadavků na čistotu vnějšího ovzduší, identifikovat mezery v souladu s požadavky legislativy a jejich příčiny a nabídnout možné způsoby řešení.

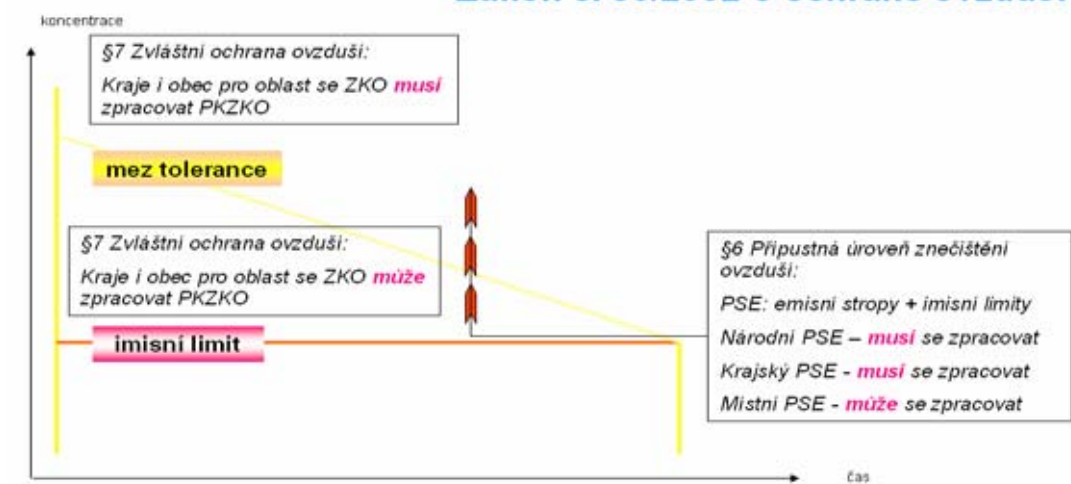
1.2 Legislativní základ pro vypracování programu

Legislativní základ pro vypracování „Integrovaného krajského programu ke zlepšení kvality ovzduší Zlínského kraje pro znečišťující látky SO₂, benzen, BaP, Ni, prach a amoniak“ je dán Zákonem č. 86/2002 Sb. o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o ochraně ovzduší“), z ustanovení § 7, odstavců 6 až 10 zákona, ze kterého vyplývá **povinnost kraje** připravit krajské programy ke zlepšení kvality ovzduší a to **v případě, jestliže se na jeho území vyskytují oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší** (i tehdy, kdy pokrývají jejich území pouze zčásti).

Pro tvorbu programu jsou určující základní termíny - **limitní hodnota (imisní limit)** a **mez tolerance**. Nehledě na název, mez tolerance nelze chápat jako přechodnou limitní hodnotu, která nesmí být překročena. Jedná se o hodnotu vyvolávající potřebu "spuštění" určitých typů akcí v období, které je ohraničeno termínem pro splnění příslušné limitní hodnoty. **Mez tolerance**, je-li stanovena, je koncentrace převyšující limitní hodnotu v okamžiku nabytí právní normy (Zákona č. 86/2002 Sb. o ochraně ovzduší). Hodnota této koncentrace se v čase snižuje tak, aby bylo do stanoveného termínu dosaženo předepsané limitní hodnoty. Měřením a modelovým hodnocením kvality ovzduší jsou identifikovány aglomerace a ostatní zóny (oblasti), kde aktuální kvalita ovzduší je špatná. Pro takové oblasti musejí být připraveny podrobné programy určující, jak bude limitní hodnoty dosaženo - viz následující obrázek.

Obrázek 1: Současná kvalita ovzduší a její důsledky pro zpracování Programů

Zákon č. 86/2002 o ochraně ovzduší

Zdroj: Prezentace ENVIROS, KSEI Ústí n/L

Časový horizont Programů je dán roky 2010, případně 2005 (podle znečišťujících látek do Programů zahrnutých). Nicméně, lhůta k dosažení imisních limitů pro ochranu ekosystému nebo vegetace je, v souladu s nařízením vlády č.350/2002 Sb., kterým se stanoví imisní limity a podmínky a způsob sledování, posuzování, hodnocení a řízení kvality ovzduší, od doby platnosti právní normy.

Obsah Programu ke zlepšení kvality ovzduší Zlínského kraje vyplývá z **Přílohy č.3** zákona o ochraně ovzduší. Obsah je dále podrobně stanoven Metodickým návodem odboru ochrany ovzduší MŽP ČR pro přípravu Krajských (místních) programů snižování emisí a Krajských (místních) programů ke zlepšení kvality ovzduší podle požadavků § 6, odst. 5 a § 7, odst. 6 zákona č. 86/2002 o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů.

Z programů ke zlepšení kvality ovzduší se vychází při výkonu veřejné správy na krajské a místní úrovni, zejména při územním plánování, územním rozhodování a povolování staveb nebo jejich změn a při posuzování vlivů staveb nebo technologií na životní prostředí podle zvláštního právního předpisu¹.

Krajské programy ke zlepšení kvality ovzduší vydávají orgány kraje ve svých **nařízeních**, která jsou závazná pro všechny orgány a správní úřady, konající v řízeních podle odstavce 9 a § 17 odstavce 9. Informace o programech zlepšení kvality ovzduší musí být uvedeny na úředních deskách příslušného kraje spolu s oznámením, kde lze do nich nahlédnout, a tyto programy se zveřejňují v elektronické podobě ve veřejně přístupném informačním systému. Plnění těchto programů orgány krajů průběžně kontrolují a vyhodnocují.

Podle aktualizace hodnocení kvality ovzduší, prováděné do 9. měsíce každého následujícího roku a zveřejněné MŽP, bude docházet i k upřesňování hranic „oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší“. Zde pak bude nezbytné zpracovat nový program zlepšení kvality ovzduší pro příslušná místa.

Stanovení oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší

Vymezení oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší je vyhlášeno v Příloze č. 11 k Nařízení vlády č. 350/2002 Sb., a to na základě Nařízení vlády č. 60/2004 Sb.

Na základě rozhodnutí Řídícího výboru k projektu „Koncept snižování emisí a imisí (KSEI) Zlínského kraje“ byly mezi oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší zařazeny kromě těchto oblastí také ty oblasti, ve kterých bylo zjištěno překračování imisních limitů popř. imisních limitů a mezí tolerance vlastní rozptylovou studií, prováděnou v rámci řešení KSEI Zlínského kraje, a na základě vyhodnocení údajů z měření ve staniční síti.

Rozsah a obsah programu

Základní rozsah a způsob vypracování krajského a místního programu ke zlepšení kvality ovzduší vyplývá z přílohy č.3 zákona o ochraně ovzduší a je upraven takto:

- a) stanovení oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší (zóny, sídelního seskupení, města, ekosystému)
  1. název oblastí a název kraje (obce), který program zpracoval
  2. geografické vymezení oblastí

¹ Zákon č. 244/2000 Sb. o

3. soupis měřicích stanic ke zjišťování imisí na území oblasti (včetně mapy a geografických souřadnic)

b) všeobecné informace

1. podrobnější popis oblasti (město, průmyslová nebo venkovská oblast, apod.)
2. celková rozloha území oblasti a rozloha území se zvláště zvýšeným znečištěním oblasti (km²) a odhad počtu obyvatel vystavených zvýšenému znečištění ovzduší
3. současné klimatické údaje o oblasti a jejím okolí
4. současné topografické údaje
5. informace o živých a neživých cílových objektech programu vyžadujících zvláštní ochranu ovzduší obsahující rovněž podrobné údaje o citlivých skupinách obyvatelstva a ekosystémech

c) odpovědné orgány

1. názvy a sídla orgánů ochrany ovzduší a dalších správních úřadů
2. jména a adresy odpovědných osob

d) druh a posouzení znečištění ovzduší

1. koncentrace znečišťujících látek zjištěné v předchozích letech
2. aktuální koncentrace znečišťujících látek
3. prostředky používané ke zjišťování koncentrací znečišťujících látek, zejména metody měření a modelování

e) původ znečištění ovzduší

1. Výčet hlavních zdrojů znečišťování ovzduší podle kategorií, doplněný jejich geografickým vyznačením
2. celkové množství emisí produkovaných hlavními zdroji znečišťování ovzduší (t/rok) a celkové množství emisí produkované všemi zdroji v oblasti
3. informace o znečištění dálkově přenášeném z okolních oblastí

f) analýza situace vedoucí ke zhoršení kvality ovzduší

1. podrobnosti o faktorech působících zvýšené znečištění ovzduší
2. podrobnosti o možných nápravných opatřeních

g) popis existujících opatření přijatých ke zvýšení kvality ovzduší

1. výčet opatření na lokální, regionální úrovni, národní a mezinárodní úrovni, která mají vztah k programu a oblasti, pro kterou je zpracován
2. dosažené výsledky a hodnocení účinnosti opatření

h) popis nově připravovaných opatření ke zlepšení kvality ovzduší

1. seznam a popis navrhovaných opatření
2. časový plán implementace opatření
3. odhad očekávaného dopadu na kvalitu ovzduší včetně časového horizontu jeho dosažení

i) popis opatření ke zlepšení ovzduší zamýšlených v dlouhodobém časovém horizontu

j) seznam relevantních dokumentů a dalších zdrojů informací.

1.3 Zásady pro přípravu Krajského programu ke zlepšení kvality ovzduší

Integrovaný krajský program ke zlepšení kvality ovzduší Zlínského kraje byl vypracován jako nedílná součást zakázky „Koncept snižování emisí a imisí Zlínského kraje.“

Metodický pokyn OOO MŽP doporučuje:

- ◆ Připravit (integrováný) Krajský program nejen pro látky (skupiny látek) u nichž jsou překračovány imisní limity včetně mezí tolerance, ale také pro ty látky, u nichž jsou překračovány samotné imisní limity (důvodem je skutečnost, že meze tolerance se v ročních intervalech lineárně snižují s tím že v roce 2005 či 2010 dosáhnou nulové hodnoty a u většiny znečišťujících látek nelze s jistotou očekávat snižování imisních koncentrací).
- ◆ V případě, že je Program ke zlepšení kvality ovzduší připravován pro suspendované částice velikostní frakce PM10, je nutno věnovat přiměřenou pozornost také částicím frakce PM2.5.
- ◆ Mezi nástroje a opatření Programu zahrnout pouze takové, jejichž naplnění mohou orgány kraje či obce v rámci svých částečných či plných kompetencí ovlivnit aplikací vhodných nástrojů a nebo realizací vhodných opatření (např. plnění emisních limitů u velkých a středních zdrojů není předmětem Programu, protože limity vyplývají z obecně platných právních předpisů a kontrolu jejich dodržování provádí ČIŽP). *Poznámka: Plná kompetence znamená, že orgán kraje či obce rozhoduje, zda nástroj / či opatření aplikuje či nikoliv (např. plán snížení emisí u zdroje či finanční podpora domácnostem na změnu vytápění). Částečná kompetence znamená, že orgán kraje či obce je povinen ze zákona daný nástroj / opatření aplikovat, rozhoduje však zcela nebo částečně o jeho obsahu a nebo rozsahu (např. integrované povolení k stávajícímu zvláště velkému zdroji – orgán kraje musí žádost o povolení projednat a povolení vydat či nevydat, v rámci povolení však může zdroji stanovit individuální emisní limity a další podmínky provozu).*
- ◆ Zajistit maximální provázanost s (Integrovaným) krajským programem snižování emisí.
- ◆ Zajistit maximální provázanost s Národním programem snižování emisí.
- ◆ Zajistit maximální provázanost s ostatními relevantními programovými dokumenty kraje či obce (ÚEK ZK, územní plán, regionální strategie).
- ◆ Zajistit maximální provázanost s Programy snížení emisí a Programy ke zlepšení kvality ovzduší krajů s příslušným krajem sousedících a krajů, které mohou imisní situaci kraje (obce) ovlivnit.
- ◆ Navrhované nástroje a opatření, směřující k naplnění cílů Programu, sestavit do scénáře (nejlépe v tabelární formě), zaměřeného na jednotlivé znečišťující látky (skupiny látek), které jsou předmětem Programu.
- ◆ Při formulaci Programu posoudit podíl jednotlivých kategorií zdrojů znečišťování ovzduší (zvláště velké, velké, střední, malé, mobilní) na celkových emisích kraje (obce) a stanovit pořadí priorit.
- ◆ Při formulaci Programu postupovat metodou „top-down“, to jest v první fázi posoudit dopad aplikace nástrojů / opatření u nejvýznamnějších stacionárních zdrojů emisí a nejvýznamnějších liniových zdrojů.
- ◆ Povinnou součástí Programu je výčet všech zvláště velkých zdrojů, provozovaných na území kraje (zvláště velké zdroje jsou zdroje, podléhající regulačnímu režimu podle zákona č.76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění). (V případě zvláště velkých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší navrhnout v rámci Programu hodnoty individuálních emisních limitů a další technické požadavky, které budou zahrnuty do

integrovaného povolení; požadavky projednat s provozovateli příslušných zdrojů tak, aby nebyly vyvolány zbytečné náklady, nepodložené úměrným snížením emisí.)

- ◆ Co nejvíce využívat flexibilních regulačních nástrojů (integrovaná povolení, plány snížení emisí u zdroje, plány zavedení zásad správné zemědělské praxe u zdroje), které mohou reagovat na imisní situaci v místě a nebo minimalizovat vyvolané náklady.
- ◆ U všech navrhovaných nástrojů / opatření provést hodnocení dle definovaného souboru kritérií (minimalizace emisí, minimalizace nákladů na efekt, flexibilita, ekonomická únosnost, sociální akceptovatelnost, politická prosaditelnost, administrativní náročnost, soulad s mezinárodními závazky).
- ◆ U všech navrhovaných nástrojů / opatření posoudit možná rizika jejich aplikace.
- ◆ Tam, kde je to možné a vhodné, uvést u nástroje / opatření zahrnutého do scénáře jedno nebo více dílčích (konkrétních) opatření, vztahujících se ke konkrétním zdrojům nebo konkrétním skupinám zdrojů. U dílčích opatření odhadnout vliv na snížení emisí (v horizontu 2005 a 2010) a vyvolané náklady.

Využívat v maximální možné míře modelových výpočtů s tím, že z důvodů srovnatelnosti výstupů a jejich návaznosti v jednotlivých krajích bude **vhodné** užívat modelů, stanovených v Příloze č.8 k nařízení vlády č.350/2002 Sb.. (V případě Zlínského kraje je používán model **SYMOS´97**.)

V případě ozónu, u něhož je překračován cílový imisní limit na většině území České republiky, bude situace řešena prostřednictvím **krajského programu snižování emisí** a Národního programu snižování emisí a to formou omezování emisí prekurzorů (těkavých organických látek a oxidů dusíku).

(Obce, u nichž je překračován cílový imisní limit pro ozón (či dlouhodobý imisní cíl) a není překračován žádný jiný imisní limit, zvýšený o mez tolerance, vlastní Program ke zlepšení kvality ovzduší pro ozón připravovat nebudou.)

1.4 Širší souvislosti programu

1.4.1 Úmluva EHK/OSN o dálkovém znečišťování ovzduší překračujícím hranice států

Úmluva EHK/OSN o dálkovém znečišťování ovzduší překračujícím hranice států z r. 1979 (označovaná dále jen svou tradiční anglickou zkratkou CLRTAP) je nejvýznamnějším dokumentem, o který se opírá legislativa v oblasti ochrany ovzduší. Je zaměřena na problémy ovzduší v přízemní vrstvě atmosféry vyvolané hlavními antropogenními znečišťujícími látkami.

Dalšími dvěma významnými mezinárodními úmluvami jsou:

a) Rámcová úmluva OSN o změně klimatu, označované anglickým akronymem UNFCCC) a její Kjótský protokol, které jsou zaměřeny na snižování emisí skleníkových plynů, tj. plynů s přímým radiačně absorpčním účinkem: CO₂, CH₄ a N₂O, na látky se zvýšeným radiačně absorpčním účinkem obsahující fluór: HFCs, PFCs a SF₆, a nově i na prekurzory přízemního ozónu CO, NO_x, NMVOC a na aerosolový prekurzor SO₂. (Kjótský protokol, který je součástí Rámcové úmluvy a týká se zemí jejího prvního dodatku, zahrnuje pouze plyny s přímým a zvýšeným radiačním účinkem).

b) Vídeňská úmluva a jejím Montrealský protokol, který reguluje látky narušující ozónovou vrstvu, jedná se především o halony, freony a konkrétní halogenované uhlovodíky).

Úmluva EHK/OSN o dálkovém znečišťování ovzduší překračujícím hranice států má charakter rámcové úmluvy a jejím cílem je ochrana člověka a životního prostředí před znečišťováním ovzduší a omezování a postupné snižování či předcházení znečišťování ovzduší, včetně dálkového znečišťování ovzduší přecházející hranice států (čl. 2). Smluvním stranám (ČR je smluvní stranou) tato úmluva ukládá neprodleně vypracovat politiku a strategii jako prostředek boje proti emisím znečišťujícím ovzduší, ukládá stranám přezkoumávat svá opatření, vědeckovýzkumnou činnost a technická opatření, zaměřená na boj proti emisím znečišťujících ovzduší (se zaměřením zejména na látky s potenciálními nepříznivými účinky) a tím **přispívat ke snížení znečišťování ovzduší** včetně dálkového znečišťování ovzduší přecházející hranice států.

Článek 6 stranám ukládá přijímání nejlepších opatření a strategií – včetně systému **řízení kvality ovzduší** a jako jejich součást opatření k omezování emisí v souladu s vyváženým vývojem, zejména využíváním nejlepších dostupných technik (BAT), a využíváním nízko-odpadových a bezodpadových technologií.

Pro krajské programy ke zlepšení kvality ovzduší je relevantní zejména odborná literatura týkající se problematiky integrovaného modelování a posuzování, na jejímž základě lze formulovat ekonomicky optimalizované strategie snižování emisí, a literatura (referenční příručky BREF) tzv. nejlepších dostupných technik (BAT, tj. nejlepších dostupných technologií, postupů, metod atd. z environmentálních hledisek).

1.4.2 Vztah k Integrovanému programu snižování emisí Zlínského kraje

Oba dokumenty spolu souvisejí a jsou připravovány v souladu se zadáním Krajského úřadu i legislativními požadavky paralelně stejným projektovým týmem. Oba jsou výstupem krajského Konceptu snižování emisí a imisí. Krajský program ke zlepšení kvality ovzduší je nadstavbou Krajského programu snižování emisí, protože primárním cílem snižování emisí je dosažení co nejlepší kvality ovzduší, v souladu s požadavky zákona, do kterého jsou promítnuty vlivy kvality ovzduší na zdraví lidí a ekosystémů i na potřebnou ochranu klimatu. Programy mají zejména:

- ◆ shodné cíle z hlediska imisí
- ◆ shodný soubor nástrojů a opatření k omezování emisí.

Program snižování emisí se z důvodů, uvedených v kapitole 2, připravuje nejen pro látky se stanovenými emisními stropy, ale také pro látky, u kterých jsou stanoveny imisní limity a „ošetřuje“ tedy všechny prioritní znečišťující látky.

Program ke zlepšení kvality ovzduší se naopak soustředí jenom na ty látky (skupiny látek), u nichž je v současné době indikován imisní problém (překračovány imisní limity) a na prekurzory přízemního ozónu, kterými jsou přízemního ozónu NO_x, NMVOC a CO. Pojítkem mezi oběma programy je užití modelových výpočtů, z nichž vyplyne, zda a u kterých látek je nutno očekávat imisní problém i v cílovém roce Programu.

1.4.3 Vztah k Národnímu programu pro zvláště velké spalovací zdroje

Národní program se týká stávajících zvláště velkých zdrojů znečišťování ovzduší (tj. spalovacích zdrojů s jmenovitým tepelným příkonem 50 MW nebo vyšším, k

nimž bylo vydáno původní stavební povolení u prvního objektu zdroje či jiné obdobné rozhodnutí do 1.července 1987).

Legislativní rámec, který upravuje chování podniků při aplikaci směrnice 2001/80/EC je dán Nařízením vlády o Národním programu snižování emisí tuhých znečišťujících látek, oxidu siřičitého a oxidu dusíku ze stávajících zvláště velkých spalovacích stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší č 112/2004 Sb. z března 2004, s účinností od 17. března 2004. Ve vztahu k obsahu tohoto Nařízení vlády je významné, že se některé zvláště velké spalovací zdroje na území Zlínského kraje podílejí na překračování imisních limitů na území kraje a to u škodliviny SO₂ (DEZA, a.s., Moravské Teplárny a.s., Teplárna Otrokovice, a.s.), benzo(a)pyrenu (DEZA, a.s.).

1.4.4 Vztah k územní energetické koncepci Zlínského kraje

Územní energetická koncepce dle zákona stanovuje cíle v oblasti zásobování kraje energií. Přitom má doporučit rozvoj takového územního energetického systému, který je spolehlivý, efektivní a v podmínkách kraje co nejmenší zátěž pro životní prostředí.

Územní energetická koncepce Zlínského (ÚEK ZK) kraje byla jedním z požadovaných výstupů Konceptu snižování emisí a imisí Zlínského kraje (dále jen Koncept). Způsob jejího řešení je logicky plně integrován do celkového způsobu řešení Konceptu. Pro potřeby tvorby Programů dle požadavku zákona č. 86/2002 Sb. bylo nezbytné zjistit, jaký je příspěvek emisí energetických procesů k celkovým produkováným emisím na území kraje, jejich strukturu v členění dle jednotlivých kategorií spalovacích zdrojů, jejich dopady na ovzduší, možnosti jejich nákladově efektivního snižování při spotřebě, distribuci i výrobě energie.

V rámci návrhu výhledového řešení energetického hospodářství Zlínského kraje byl navrhován systém zásobování spotřebitelských sektorů palivy a energií s uplatněním zásad zvyšování ochrany ovzduší před znečištěním ze spotřeby paliv. Při návrhu výhledových variant byla navrhována opatření ke zvýšení účinnosti užití paliv a energie, k využití existujícího potenciálu ve využívání obnovitelných zdrojů, k substituci uhelných paliv ve spotřebě na vytápění v domácnostech, sektoru občanské vybavenosti, k podpoře kombinované výroby elektřiny a tepla. Návrhové varianty byly propočteny na základě výhledových bilancí spotřeby paliv a energie a opatření na velkých zdrojích znečištění ovzduší. Emisní bilance jsou vytvořeny i pro jednotlivé obce, které leží v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO).

Energetická koncepce je vzhledem ke zmapování současného stavu i návrhem nákladově efektivních opatření v oblasti úspor energie a návrhem možné náhrady klasických paliv obnovitelnými zdroji nezbytným podkladem pro tvorbu programů v oblasti ochrany ovzduší a ochrany klimatu Zlínského kraje. Potenciál úspor energie a využití obnovitelných zdrojů stanovuje redukční potenciál snížení emisí v sektoru výroby a spotřeby energie.

1.4.5 Vztah k Programu rozvoje územního obvodu Zlínského kraje (PRÚOZK)

V roce 2000 byl vypracován „Program rozvoje kraje“. Navazoval na dokument „Strategie VÚSC Zlín a obsahoval soustavu cílů kraje a návrhy opatření a aktivit k jejich dosažení. Po schválení v zastupitelstvu kraje v červnu 2001 byl tento dokument dále dopracován. Nově schválený dokument, který je dopracováním Programu rozvoje Zlínského kraje se jmenuje „Program rozvoje územního obvodu Zlínského kraje“ a je určitou formou veřejné dohody o tom, čeho chce kraj dosáhnout v nejbližších šesti až deseti letech a jak hodlá postupovat.

Mezi širší strategické cíle patří v tomto Programu především:

- ♦ **zásadní rozvoj dopravní infrastruktury** a zlepšení dopravní dostupnosti mikroregionů, měst a obcí, kde je současným stavem ohrožen sociální a hospodářský vývoj. Zaostávání kraje je zřetelné v silniční i železniční dopravě. Strategie, jak tohoto cíle dosáhnout je mobilizace všech představitelů veřejné a státní správy, podnikatelů, investorů.
- ♦ dynamické rozvíjení podnikatelské činnosti vytvářením podmínek pro prosperující podniky. Strategie – vytvořit vhodný systém řízení lidských zdrojů
- ♦ rozvíjení schopností získávat vnější i vlastní prostředky na rozvoj dopravní a telekomunikační infrastruktury a podnikatelských aktivit
- ♦ realizace strukturálních změn a efektivní využívání pomoci strukturálních fondů Evropské unie

Zejména prvé dva jmenované cíle mohou být spojeny s výrazným dopadem do vývoje emisí. V rámci Programu proto je zapotřebí definovat možný dopad doporučených aktivit a opatření v rámci PRÚOZK.

1.4.6 Vztah k Státnímu programu podpory úspor energie a využití OZE

Potenciál uplatnění obnovitelných zdrojů a s tím související redukční potenciál ve snížení produkce znečišťujících látek vlivem náhrady klasických paliv obnovitelnými zdroji je předmětem řešení územní energetické koncepce. V rámci tohoto řešení budou také vytipována opatření vhodná pro podporu ze Státního programu podpory úspor energie a využití obnovitelných zdrojů. Platnost programu je však roční a podmínky pro přidělení podpory jsou ročně aktualizovány tak, aby odpovídaly prioritám v oblasti uplatnění obnovitelných zdrojů či realizace úspor energie. Zdroje Státního programu pro však budou doporučeny v návrhu způsobu financování „Programu snižování emisí“ a jednotlivých jeho doporučených opatření.

1.5 Název oblasti, pro kterou je Program zpracován

Oblastí, pro kterou je Program zpracován, je územní obvod Zlínského kraje. Program je zpracován z toho důvodu, že na části území Zlínského kraje existují oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší. Vymezení těchto oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší bylo provedeno na základě údajů roku 2001, aktualizováno a údaje z měření za rok 2002 a údaje z Věstníku z roku 2004. Modelové hodnocení kvality ovzduší bylo provedeno na základě údajů z roku 2001.

Do problémových oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší byly na doporučení ŘV k projektu zařazeny jak oblasti, vyhlášené Věstníkem MŽP v roce 2003 (na základě údajů z roku 2002), tak oblasti, zjištěné na základě vlastní rozptylové studie Zlínského kraje, která rovněž vychází u údajů roku 2001. V návaznosti na vydané Nařízení vlády č. 60/2004 Sb. byly uvedeny také obce, uvedené Přílohou č. 11 k Nařízení vlády č. 350/2002 Sb.

Podle údajů z Věstníku MŽP v roce 2003 byly vyhlášeny jako oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší:

- ♦ **benzo(a)pyren** - v obcích (částech obcí) Choryně, Střítež n. Bečvou, Velká Lhota, Zašová, Zubří, Janová, Vidče, Hovézí, Kelč, Vsetín, Růžďka, Rožnov p. Radhoštěm, Malá Bystřice (VS) a Valašské Meziříčí, s celkově zasaženou plochou 173,52 km² s počtem obyvatel 45 500.
- ♦ **PM₁₀** - obce Rožnov p. Radh., Střítež n. Bečvou, Valašské Meziříčí, Vidče, Zašová. (Viz Tabulka 29:)

- ♦ **Ni** – v obci Kroměříž.

Na základě NV č. 60/2004 Sb. se oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší uvádějí v **Příloze č. 11** NV č. 350/2002 Sb. k tomuto nařízení". Oblasti, vyhlášené přílohou č. 11 k NV č. 350/2002 Sb. zahrnují:

- ♦ **Benzo(a)pyren** – v obcích Valašské Meziříčí (7,7% plochy obce) a Zašová (20,0% plochy obce)
- ♦ **PM₁₀** – v obcích Dolní Bečva (100%), Lešná (25%), Prostřední Bečva (14,3%), Rožnov pod Radhoštěm (72,7%), Střítež nad Bečvou (100%), Valašské Meziříčí (69,2%), Vidče (33,5%), Zašová (100%), Zubří (28,6%), Zlín (9,7%).

Oblasti, zjištěné modelovým hodnocením kvality ovzduší ve Zlínském kraji jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka 1: Vymezení oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší ve Zlínském kraji na základě modelového hodnocení

SO ₂ , maximální krátkodobé koncentrace	Bystřice pod Hostýnem, Valašské Meziříčí, Březnice (Zlín), okolo Otrokovic
SO ₂ , průměrné denní koncentrace	Bystřice pod Hostýnem, Valašské Meziříčí, Březnice (Zlín), Hrachovec, Veselá
Prach, průměrné denní koncentrace	Vsetín
Benzen, průměrné roční koncentrace	Valašské Meziříčí
Benzo(a)pyren	Valašské Meziříčí

Zdroj: KSEI Zlínského kraje, Mgr. Bucek

Části území, na kterých je potvrzeno měřením překračování imisního limitu pro **Ni – nikl**, jsou Kroměříž, stanice Na Kopečku, a Zlín, stanice na H. nábřeží.

1.6 Geografické vymezení oblasti

Zlínský kraj byl ustanoven k 1. lednu 2000 na základě ústavního zákona č.347 ze dne 3. prosince 1997 o vytvoření územních samosprávných celků. Vznikl sloučením okresů Zlín, Kroměříž, Uherské Hradiště a Vsetín. Nachází se ve východní části České republiky. Na jihozápadě sousedí s Jihomoravským krajem, na severozápadě s Olomouckým krajem a na severovýchodě s krajem Moravskoslezským. Východní hranici kraje tvoří státní hranice se Slovenskou republikou (kraj Trenčínský, v menší míře i kraj Žilinský).

Obrázek 2: Vymezení Zlínského kraje

Rozlohou 3 964 km² je Zlínský kraj třetím nejmenším krajem republiky. K datu 1.3.2001 zde podle definitivních výsledků sčítání lidu bylo registrováno 595010 obyvatel, což představuje 8. místo v ČR a 5,8 % obyvatel ČR.

Zlínský kraj má 304 obcí o průměrné rozloze 13,04 km², což je mírně vyšší rozloha, než jakou mají v průměru obce České republiky (12,6 km² = 78 866 km² / 6258 obcí). 29 obcí má statut města. Bydlelo v nich 363 832 (60,86 %) „městského obyvatelstva“. Více než 10 000 obyvatel mělo 9 měst s úhrnným počtem 262 440 obyvatel představující „urbanizované obyvatelstvo“.

Zlínský kraj je tvořen čtyřmi okresy: Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín.

Jeho rozloha je 3.964 km², což představuje cca 5 % celkové plochy České republiky. V porovnání s ostatními kraji je Zlínský kraj menším krajem – rozlohou 3. nejmenším.

Hustotou osídlení s cca 151 obyvateli na km² Zlínský kraj nevýrazně převyšuje republikový průměr. Nejvyšší hustotu osídlení má okres Zlín 190 obyvatel/km², nejnižší hustota osídlení je v okrese Vsetín a to 130 obyvatel/km².